

**Oficina Antifrau
de Catalunya**

Reptes en matèria de plans de mesures antifrau

Lara Baena García
Direcció de Prevenció

Nous reptes dels PMA: supervisió, justificació i verificació de la seva implantació Col·legi de Censors
Jurats de Comptes de Catalunya i COMPCAT, **30 de maig de 2024**

1

Introducció a l'Oficina Antifrau de Catalunya **Prevenió dels riscos d'irregularitats, frau i corrupció** **i anàlisi i investigació d'indicis denunciats**

L'Oficina Antifrau de Catalunya

“Enfortir la integritat del sector públic”

Prevenció: RISC

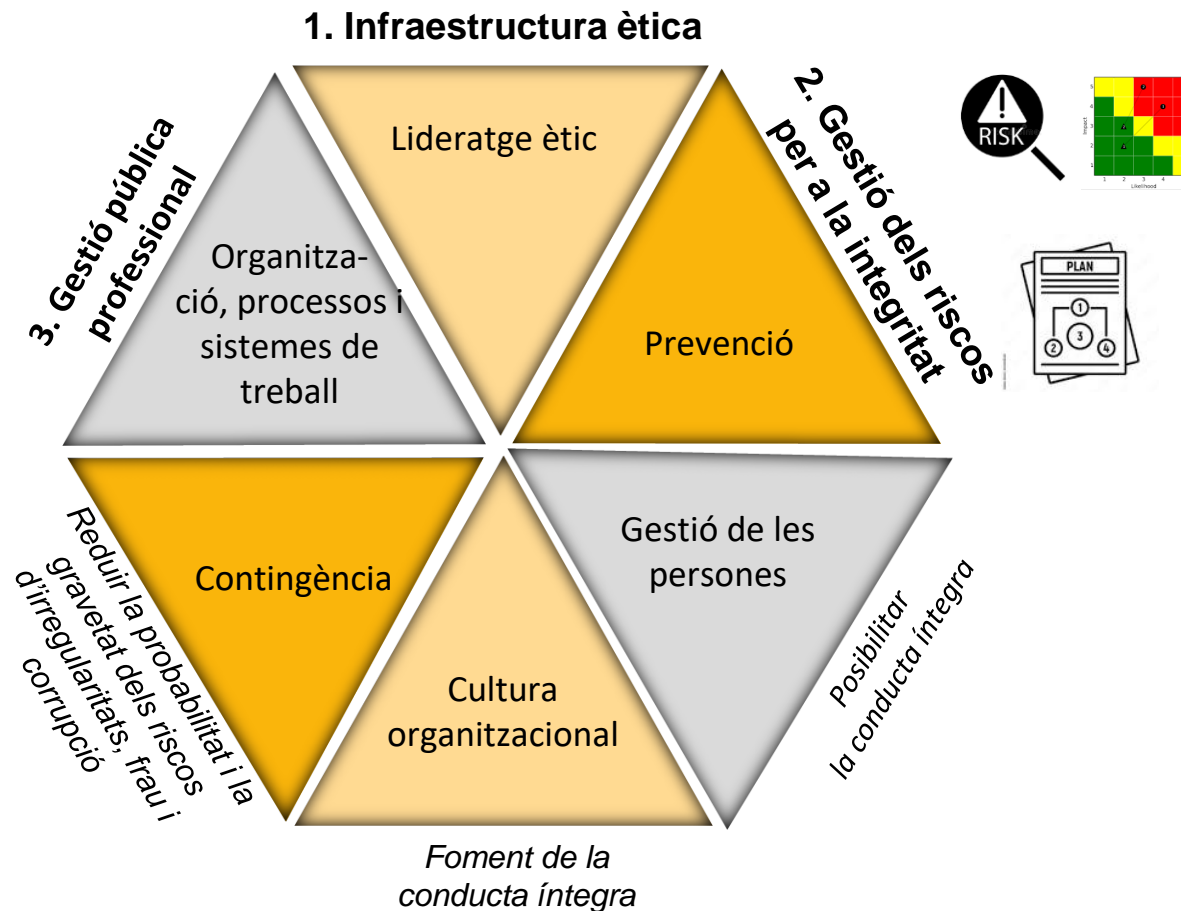
Al·legacions a normativa, àrees de risc, formació, consultes no vinculants, protecció d'alertadors

Contingència: DANY

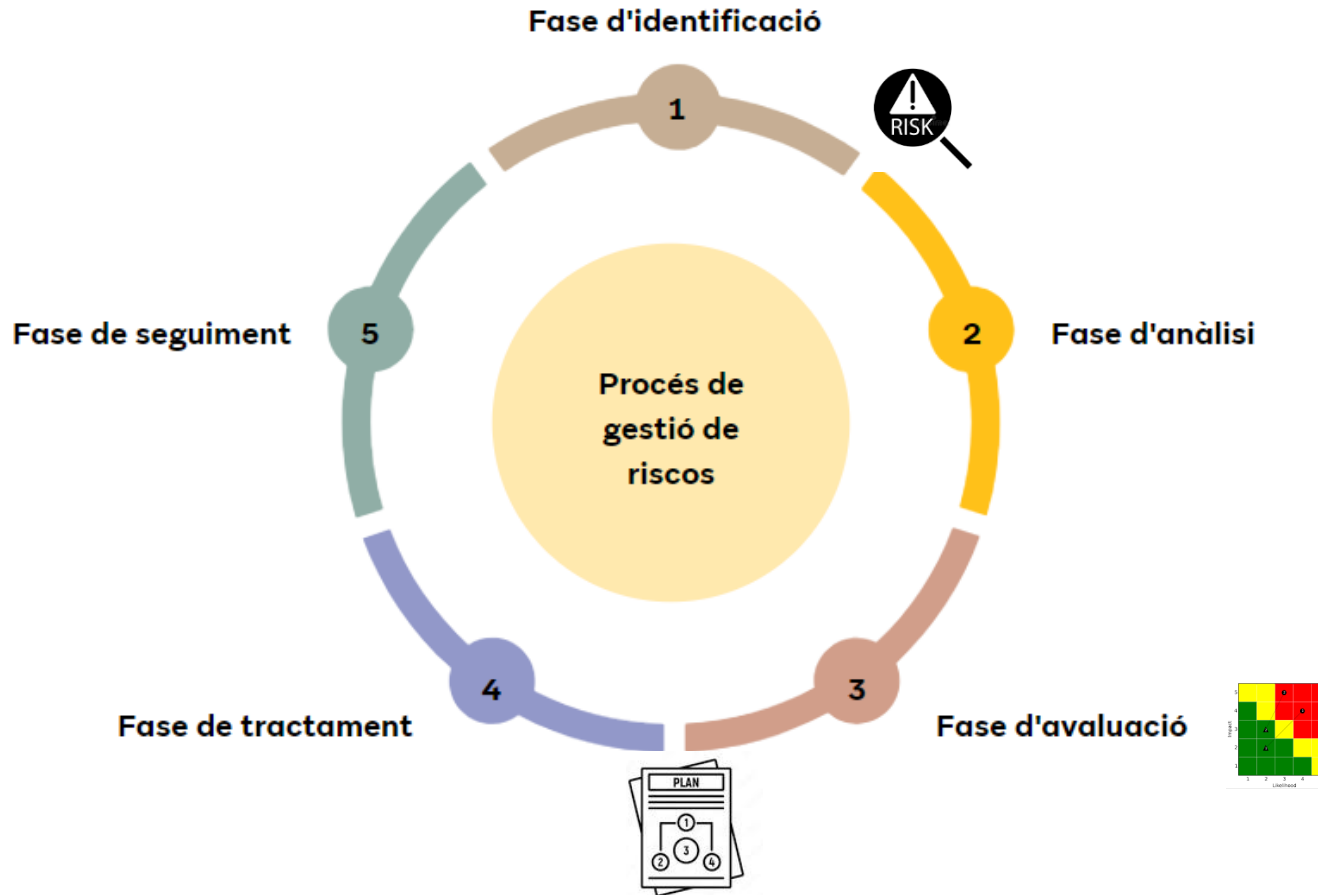
Anàlisi prèvia de versemblança i investigació d'indicis de frau i corrupció

- Convenció de Nacions Unides contra la corrupció, de 31 d'octubre de 2003.
- Llei 14/2008, de 5 de novembre, de l'Oficina Antifrau de Catalunya.
- Normes d'actuació i de règim interior de l'Oficina Antifrau de Catalunya, de 9 de desembre de 2009.

El sistema d'integritat d'una organització

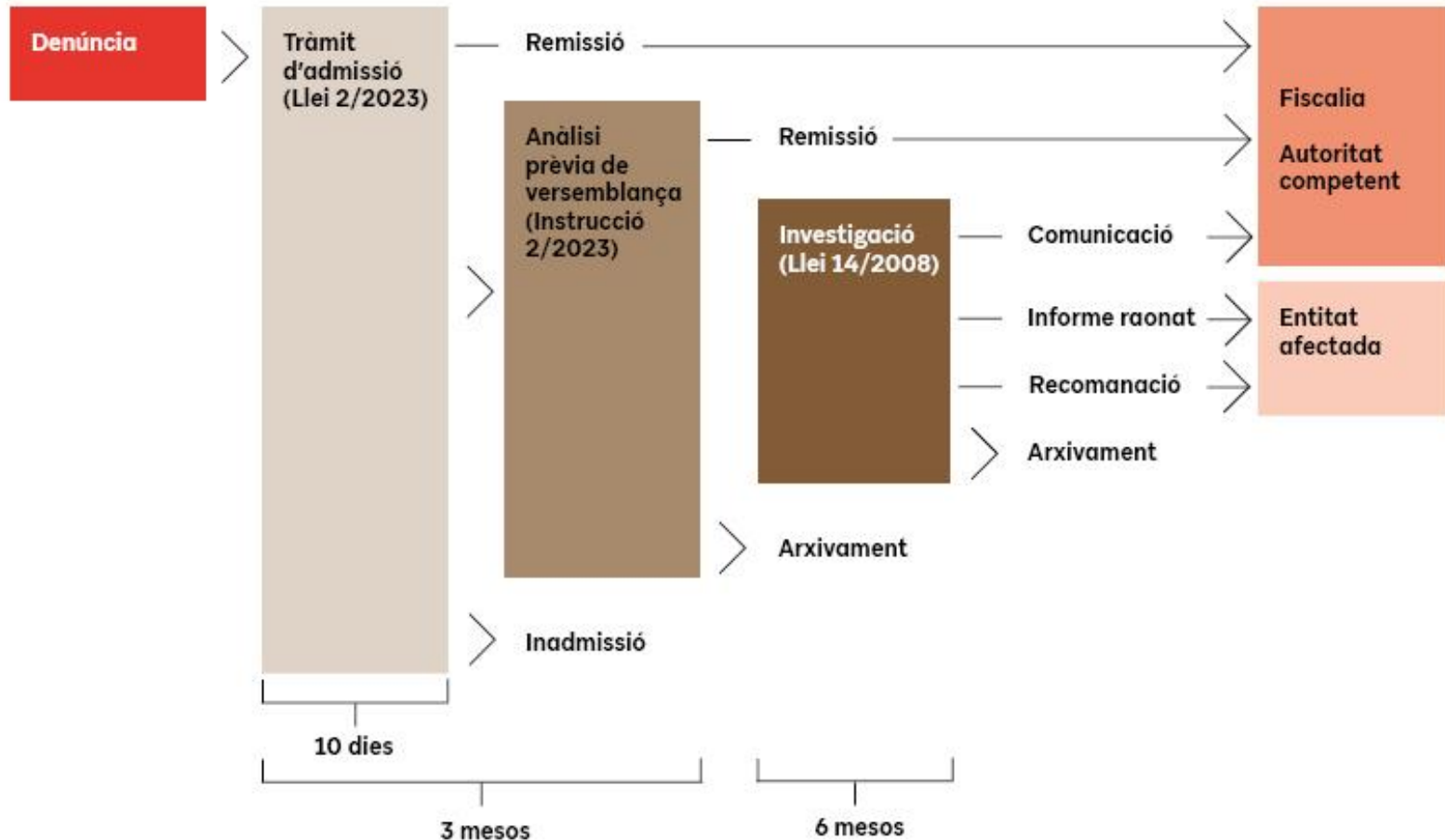

Procés cíclic estàndard de gestió de riscos

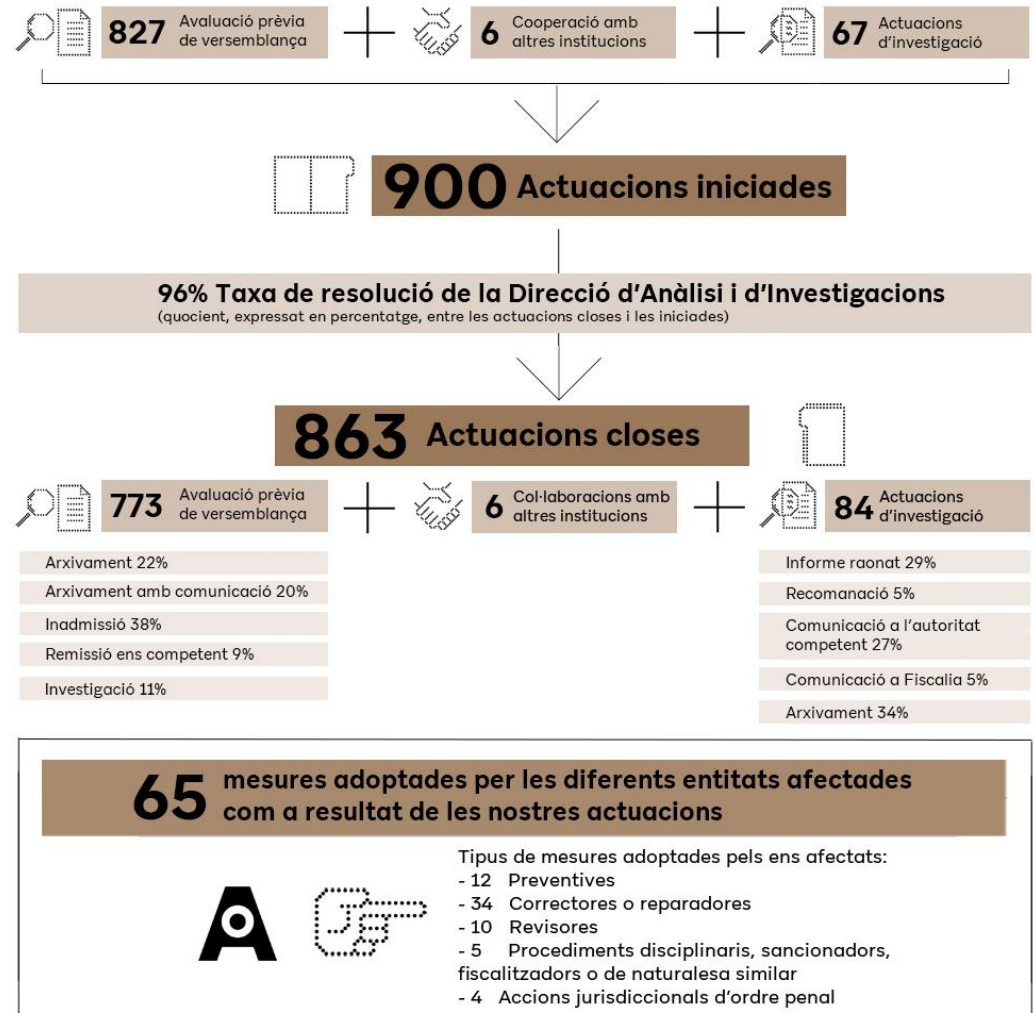
<https://guies.antifrau.cat/ca/guies-proces-de-gestio-de-riscos>

Procediment d'anàlisi i investigació

Font: [Memòria 2023](#)

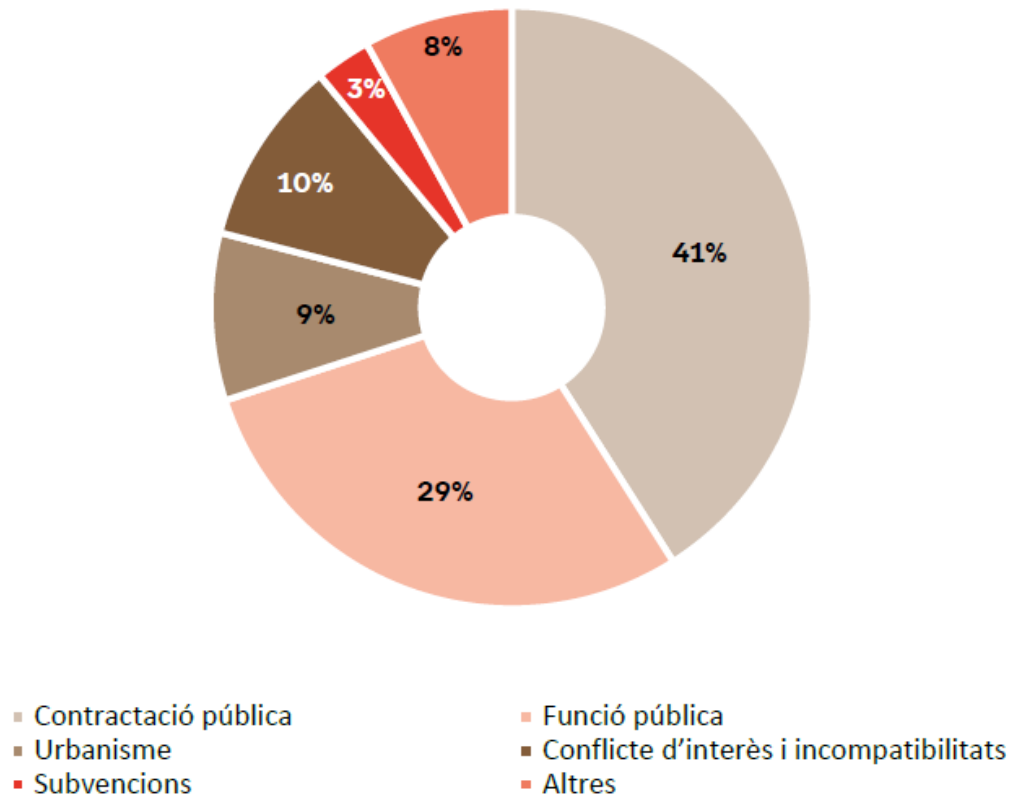
Actuacions d'anàlisi i investigació (2023)

Font: Memòria 2023

Baix nombre d'investigacions en matèria de subvencions

Gràfic 19. Àmbit material de les actuacions d'investigació tramitades.

2

Reptes en matèria de plans de mesures antifrau

Alguns antecedents normatius rellevants

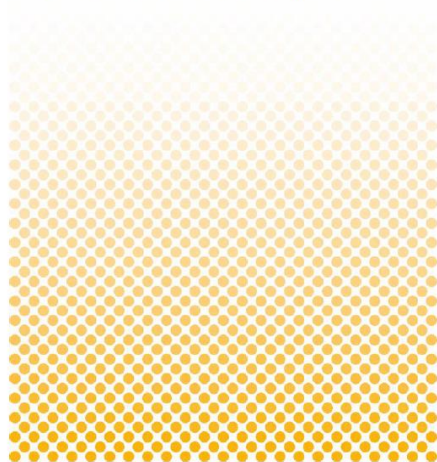
- **Llei 9/2017 CSP**
  - Art. 64. Deure dels òrgans de contractació d'adoptar mesures de lluita contra la corrupció i prevenció dels conflictes d'interès.
- **Ordre HFP 1030/2021 sistema de gestió del PRTR**
  - Art. 6. Tota entitat que participi en l'execució del PRTR haurà de disposar d'un «**Pla de mesures antifrau**» que li permeti garantir i declarar que, en el seu respectiu àmbit d'actuació, els fons corresponents s'han emprat conforme a les normes aplicables, en particular, pel que fa a la prevenció, detecció y correcció del frau, la corrupció i els conflictes d'interès.
- **Ordre HFP 55/2023**
  - **Anàlisi automàtic i sistematitzat del risc** de conflictes d'interès (revisió *ex-ante* de les DACI de determinats subjectes amb l'eina MINERVA de l'AEAT).

Guia per elaborar un «Pla de mesures antifrau» (2021)

Oficina Antifrau
de Catalunya

●
«Pla de mesures antifrau» per a la gestió dels fons
Next Generation EU
Guia per elaborar-lo i eines a la vostra disposició

Eines oficials

1. Unió Europea
2. Estat

Quatre condicions prèvies

1. Admetre l'existència dels riscos de corrupció i frau
2. Comprometre i prioritzar temps i recursos a gestionar-los
3. Concebre el PMA com a eina de planificació, no un «paper a presentar»
4. Prendre consciència que els PMA comporten canvis en la cultura ètica organitzacional

Procés de treball i eines de l'Oficina Antifrau

1. Ordenar l'inici del treball en el PMA i comunicar-ho
2. Configurar un equip de treball intern transversal i capacitar-lo
3. Identificar les principals àrees de risc i valorar els riscos inherents
4. Analitzar els riscos identificats
5. Revisar i completar les mesures i avaluar si el risc residual és tolerable
6. Preparar el pla de tractament dels riscos (el PMA)
7. Aprovar el PMA i fer-ne el seguiment
8. Avaluar i retre comptes de la implantació i l'impacte del pla

Principals dificultats i problemes detectats

Dificultats

1. Termini gens raonable (90 dies) per dissenyar i aprovar els PMA
2. Manca de formació especialitzada en gestió de riscos
3. Manca de sensibilització sobre biaixos cognitius
4. Nivell de compromís anticorrupció sovint millorable

Problemes freqüents

1. Plans dissenyats sense avaluació de riscos prèvia
2. Avaluació inadequada
3. Confusió entre estratègia i pla de tractament de riscos
4. Mesures preventives generalistes no específiques per als factors rellevants a cada institució
5. *Redflags* que no són alertes sinó irregularitats

Confusió entre polítiques d'integritat i plans de tractament de riscos

Polítiques d'integritat

Documents estratègics que descriuen la gestió i organització de la integritat d'un ens públic.

Contenen:

- **Compromís** institucional
- **Definicions** conceptes bàsics lligats a la gestió dels riscos
- **Línies generals d'actuació** estables en el temps
- Concreció de **responsabilitats** dins la institució
- **Seguiment, avaluació** i retiment de comptes

Plans de tractament de riscos

Plans d'acció a curt termini per tractar els riscos més probables i més greus.

Es prepara **a partir del mapa** de riscos!

Contenen:

- **Què:** mesures a implantar
- **Qui:** persona/òrgan responsable
- **Com:** mitjans materials i personals necessaris
- **Quan:** termini per implantar-les
- **Indicadors** per avaluar la consecució
- **Alertes** (*red flags*)

Cinc reptes per millorar l'eficàcia preventiva dels PMA

1. Ampliar l'**abast dels PMA** més enllà dels fons Next Generation EU
2. Aconseguir el **compromís** de la direcció política i tècnica de les institucions públiques **amb la prevenció dels riscos** per a la integritat
3. Configurar **estructures sòlides** de gestió de riscos per a la integritat a les organitzacions públiques
  - **Trobar solucions supramunicipals** per als ens locals petits i mitjans
4. Formar el personal per dur a terme **processos rigorosos d'autoavaluació** de riscos de corrupció i frau i de disseny de plans de tractament de riscos
5. Pilotar un **canvi de cultura administrativa**

Lara Baena García
Consultora de riscos per a la integritat
Direcció de Prevenció

lbaena@antifrau.cat
www.antifrau.cat
twitter.com/antifraucatalunya